

Инвестициялық жобалардың тиімділігін бағалау кезінде ағымдағы шығындар мен нәтижелерді азайту оларды біржолғы шығындарды енгізудің бастапқы жылына дисконттау арқылы жүзеге асырылады.	мысалы, ауқымды инновациялық жобалармен және оларды іске асыруға қатысатын мүдделі мемлекеттік және коммерциялық құрылымдармен пайдалы нәтиже алуға болады. Инновацияның тиімділігін бағалау кезінде барлық шығындар (ағымдағы және бір реттік), сондай-ақ нәтижелер дисконттау факторлары мен жинақтаушы факторларды ескере отырып, есептік жылға дейін азаяды.
Бағыт белгісі сандық нәтижеге қарағанда көбірек	Инновациялық үдерістің аралық сапалы нәтижесі де нәтиже болып табылады және тиісінше бағалануы тиіс.

Бүгінгі таңда, біздің ойымызша, экономиканы шикізаттан қызмет көрсету-технологиялық экономикадан, инновациялық экономикаға дейін қайта құрылымдау жағдайында, концептуалдық аппаратты - капиталдық салымдардың репродуктивті құрылымының тар мағынасында ғана емес, сондай-ақ кең көлемде болатын инвестициялық және инновациялық жобаны қолдануға болады өндірістің құрылымы мен ерекшелігі, сондай-ақ ұйымдастыру, басқару, жобаны жүйелік және кешенді жүйеге келтіру жөніндегі іс-қимылдардың бірыңғай, процесс жүріп жатыр.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

- 1 Қазақстан Республикасының президенті Нұрсұлтан Назарбаевтың «Төртінші өнеркәсіптік революция жағдайындағы дамудың жаңа мүмкіндіктері» Қазақстан халқына Жолдауы //Егемен Қазақстан, Астана, 10 қаңтар 2018 жыл.
- 2 Ә.Назарбаев. «Қазақстан-2050» стратегиясы – қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» жолдауы //Егемен Қазақстан, Астана 12 желтоқсан 2012 ж.
- 3 “Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспары”, Егемен Қазақстан, 1.02.2017 ж.
- 4 Закон РК «Об инвестициях» от 8.01.03г. №373-ІІ ЗРК – // Индустриальная Караганда. – 2003. – 21 янв. – С. 6.
- 5 Предпринимательский Кодекс Республики Казахстан от 29 октября 2015 года №375-VЗРК [Электронный ресурс].–URL: http://online.zakon.kz/Document/?doc_id=38259854#pos=1;-307
- 6 Каренов Р.С., Каренов К.М., Баймухамедов М.Ф. Управление проектами (основы проектного менеджмента): учебник- Караганда: Издательско-полиграфический центр Казахстанско-Российского Университета, 2013.- 210 с.
- 7 Каренов Р.С., Сабыржан А., Мусабекова А.О. Жобаларды басқару: оқулық – Қарағанды: ҚарМУ баспасы, 2019. – 205 б.
- 8 Каренов Р.С., Казбеков Т.Б., Темирбаева Д.М. Жаңа еңгізілімдер менеджменті: оқу құралы – Қарағанды: ҚарМУ баспасы, 2007. – 233 б.
- 9 Акмаева Р.И. Инновационный менеджмент: учебное пособие /Р.И. Акмаева.– Ростов-н/Д: Феникс, 2009. – 347 с.
- 10 Балдин К.В. Инвестиции в инновации: Учебное пособие / К.В. Балдин. – М.: Дашков и К, - 2008. – 238 с.
- 11 Барютин Л.С. Основы инновационного менеджмента. Теория и практика. Учебник/Л.С. Батюрин. – М.: ЗАО «Издательство «Экономика», - 2004. – 518 с.

Қазақстанның ақпараттық технологияларындағы инновацияларды басқару

Т.Б. Казбеков¹, А.М. Иманбекова², А.К. Смагулова³

¹э.ғ.к., Менеджмент кафедрасының доценті

²э.ғ.м., Менеджмент кафедрасының аға оқытушы

³Менеджменткафедрасының магистранты

imanbekova2006@mail.ru

^{1,2,3}Е.А. Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті

Түйіндеме: Мақалада экономика саласындағы ақпараттық технологиялардың рөлі талданады. әлемнің түрлі елдерінде мемлекеттік саясаттың мәні болып табылатын және апта сайын ат құруға арналған жаңа зерттеулер ұйымдастырылады. Осылайша, ақпараттық технологиялар, және бірінші кезекте бағдарламалық қамтамасыз ету Қазақстан үшін экономиканың дәстүрлі секторына қарағанда

болашақта көп табысты қамтамасыз ететін экономиканың жаңа жетекші секторы бола алады. Ақпараттық технологиялар басқа салаларда ғылымды қажетсінетін жоғары технологиялардың дамуына оң әсер етеді.

Кілт сөздер: Ақпараттық технологиялар, инновациялар, экономика, ИВМ, Интернет-конференциялар.

Қазіргі заманғы өндіріс, сондай-ақ қоғам өмірінің қалған барлық салалары ақпараттық қызмет көрсетусіз жұмыс істей алмайды, ақпараттың үлкен көлемін оңай, жылдам және ыңғайлы өңдеу мүмкін емес. Басуға келетін ақпаратты өңдеудің бірінші құралы компьютер болып табылады, оның көмегімен интеллектуалды мүмкіндіктер есе артады, сондай-ақ компьютерлер ақпаратты беруді жеңілдетеді.

Әлемдегі ең жылдам дамып келе жатқан сала - бұл ақпараттық технологиялар. Күн сайын әлемде АТ саласының жаңа бөлшектері жетілдірілуде және әзірленуде, әр минут сайын жердің барлық бұрышында барлық жаңа және жаңа инновациялық технологиялар енгізілуде, Ақпараттық технологиялар саласын жетілдіру процесі күн сайын үлкен қарқын алуда.

Бүгінгі күні нарықта оның тұрақтылығы мен дағдарыстық жағдайына байланысты өте күрделі көрініс байқалады, бұл ресурстар мен қаражатты тиімді салу проблемасын тудырады. Ең перспективалы және тәуекелдік бағыт инновациялық сала болып табылады.

Жұмыстың мақсаты ақпараттық салада және ілеспе салаларда инновациялық тәсілдерді қарастыру болып табылады.

Жұмыс барысында келесі міндеттер қойылды және қаралды:

- инновацияның ерекшелігін зерттеу;
- инновацияларды заңнамамен реттеуді зерделеу;
- инновациялық дамудың негізін құрайтын АТ-саласының мәнін қарастыру;
- ҚР экономикасындағы инновацияларға мониторинг жүргізу;
- АТ нарығына талдау жасау;
- АТ саласында инновацияларды енгізу бойынша ұсыныстарды шығару;
- инновацияларды іс жүзінде қолдануды қарастыру;

Зерттеу нысаны: АТ саласын жаңғырту процесі.

Зерттеу пәні: ақпараттық саладағы инновациялардың тиімділігін арттыратын экономикалық және ұйымдастыру процестері.

Зерттеу әдістері: зерттеу теориялық деректер, АТ жаңғырту теориясы негізінде жүргізілді. Статистикалық құралдар, жаңғыртудан өткен кәсіпорындардың есептері, әртүрлі құжаттар бойынша қорытындылар синтезі пайдаланылды.

Ақпараттық технологиялардағы инновациялар 21 ғасыр "ақпараттық технологиялар дәуірі" деп аталатын тарихқа енді. Ақпараттық технология қоғамның қазіргі өміріне соншалықты терең еніп, қазір оларсыз өзінің ақпараттық саласын білдірмейді, ол пайда болған сәттен бастап өте қарқынды дамыды, ол үнемі жаңартылды, оған барлық жаңа және жаңа инновациялық шешімдер енгізілді. Бұл процесс қарқын алуда, күн сайын Ресейде және бүкіл әлемде қоғамның осы саласын жақсартуға мүмкіндік беретін жүздеген мың жаңа бағдарламалар мен шешімдер әзірленуде.

Ақпараттық саладағы инновациялар деген не? "Инновация" терминін қарастырайық. Инновация - бұл қазіргі білім саласына конструктивті жаңа шешімдерді енгізуге алып келетін өмір сүру деңгейін арттыру қажеттілігінен туындаған адамның зияткерлік қызметінің өнімі, сондай-ақ нарықтың сапалы, тиімді, сұранысқа ие өнімнің өсуін қамтамасыз ететін инновацияны қолдану саласындағы айтарлықтай жақсартылған өнім. Инновациялар адам қызметінің кез келген саласына тән, ол ауыл шаруашылығы өмірі немесе қару-жарақты әзірлеу.

Қоғам өмірінің барлық салаларына АКТ – ны жаппай енгізу-бұл әлемдік экономика дамуының маңызды ерекшелігі. Экономикалық үдерістерді ақпараттандырумен бір кешенге технологиялық серпіліспен тығыз өрмелеу. Осының барлығы АКТ-ны дамытуды, осының салдары, технологиялық өндіріс негіздерін сапалы жаңғырту дегенді білдіреді. Экономиканы әртараптандыруға, ақпараттық технологияларды және басқа да капиталды қажет етпейтін салаларды дамытуға баса назар аударылады, мұның барлығы экономикалық өсуді жеделдетуге алып келеді.

Ақпараттық технологиялар – ақпараттық – коммуникациялық технологиялар-ат, ИТ) - ақпаратты іздеу, жинау, сақтау, өңдеу, ұсыну, тарату процестері, әдістері және осындай процестер мен әдістерді жүзеге асыру тәсілдері; деректерді жинау, сақтау, өңдеу, беру және пайдалану функцияларын орындау кезінде есептеу техникасы құралдарын қолдану тәсілдері, тәсілдері мен әдістері; ақпаратты жинау, өңдеу, сақтау және тарату үшін қажетті ресурстар. Осы анықтамалар құқықтық актілер мен

нормативтік құжаттарда келтіріледі. Қазіргі адамның күнделікті өмірі АТ және біздің қоғам – бұл ақпараттық қоғам. Әлем ақпарат пен ақпараттық технологияларды бұған дейін көп басқарады.

Біздің өміріміз оны жеңілдететін түрлі техникалық жаңалықтардың пайда болуына байланысты өте тез өзгереді. Ақпараттық технологиялар индустриясы кеше сирек деп саналған тез дамып келеді, бүгінгі күні қалыпты және күнделікті болып келеді. Ақпараттық саланың басты міндеттерінің бірі бизнес-сұранысты қалыптастыру және қанағаттандыру болып табылады. Инновациялар мен ақпараттық технологиялар кез келген мемлекеттің экономикалық дамуының көрсеткіші болып табылады, ол ел экономикасының жай-күйі мен оның даму перспективаларын көрсетеді, жаңа технологияларды генерациялау мен енгізу мәселелерін қозғайды.

Экономикадағы ақпараттық технологиялардың рөлі бүгінде әлемнің әр түрлі елдеріндегі мемлекеттік саясаттың мәні болып табылады және АТ құруға, олардың таралуына және әсеріне арналған апта сайын дерлік жаңа зерттеулер ұйымдастырылады. Көптеген өз тәжірибесінде ат іс жүзінде қолдана отырып, олардың өнімділігін арттыруға және экономикалық өсуге ықпал ететініне келіседі. Ақпараттық технологияларға экономиканы дамытуда басты рөл атқармақ деп есептейтіндер Құрама Штаттарды мысалға келтіреді.

Көптеген еуропалық елдердің экономикалық дамуына ат әсері АҚШ-қа қарағанда әлі де анық. Еуропаның аса ірі елдерінде өнім шығару мен өнімділік өсімінің көрсеткіштері өскен жоқ, ал ХХ ғасырдың 90-шы жылдарының ортасынан бастап АҚШ-та өнімділік деңгейімен алшақтық іс жүзінде ұлғая бастады. Қазақстан экономикасында орташа бір адамға Еңбек өнімділігі жылына 30 мың долларды құрайды, ал АҚШ-та бұл көрсеткіш 400-450 мың долларға тең.

Жарияланған ақпаратқа сәйкес, Қазақстан 2018 жылы "электрондық үкіметті" дамыту бойынша 2008 жылмен салыстырғанда 35 позицияға көтерілді (81 - орын). Онлайн қызметтерді ұсыну бойынша Қазақстан орташа әлемдік деңгейде 0,5270 (24 орын) индексі бар орташа әлемдік деңгейден едәуір озып отыр, ал жаңалықтарға дайындығы бойынша 22 орында. 2018 жылы Қазақстан 2016 жылмен салыстырғанда 18 орында (106 орын).

Рейтингтердің жоғарылауына электрондық мемлекеттік сатып алу порталын іске қосу, мемлекеттік органдардың 59 электрондық қызметін іске қосу, "Е-лицензиялау" мемлекеттік деректер базасын, "Е-нотариат" ақпараттық жүйесін тәжірибелік пайдалануға қосу сияқты факторлар әсер етті.

Азаматтардың электрондық қатысуы бойынша көрсеткіштерді арттыруда маңызды мәнге Мемлекет басшысымен "электрондық үкімет" порталында тікелей желі өткізу, оның шеңберінде Мемлекет басшысына 44 452 - ге жуық сұрақ қойылды, Мемлекеттік органдардың бірінші басшыларының блог-платформасын құру, "электрондық үкімет" порталында және порталда мемлекеттік органдардың бірінші басшыларымен Интернет-конференциялар өткізу жатады. bnews.kz алдағы 5 жылда саланы дамытудың негізгі мақсаты инновациялық экономикаға көшу үшін елдің ЖІӨ-дегі инфокоммуникациялық саланың үлесін 5% - ға дейін жеткізу болып табылады.

Жаһандану жағдайында әл-ауқат пен экономикалық өсу ақпаратқа қолжетімділікке байланысты. Мобильді технологияларды дамытудың арқасында келесі бес жыл ішінде қол жеткізу деңгейіндегі айырмашылықтар едәуір қысқарады.

Әлемде бүгінде 7 миллиард адам бар. Бес жылдан кейін 5,6 млрд.мобильді құрылғы сатылады, яғни олар планетаның қазіргі халқының 80% - ында болады.

Мобильді байланыс арзандайды және жоғары табысы жоқ адамдарға көбірек мүмкіндіктер пайда болады.

Үндістанда IBM корпорациясы сөйлеу технологиясы мен мобильді құрылғылардың көмегімен сауатсыз ауыл тұрғындарына телефонға жазылған дыбыстық хабарламалар арқылы ақпарат алмасуға мүмкіндік берді. Енді олар ауа-райының болжамын ескере отырып, жерді тыңайтуды қашан біледі, қалаға дәрігерлер келеді және өнімді және басқа да өнімді қайда сату тиімді.

Мобильді технологиялар мобильді сауда және қашықтықтан медициналық қызмет көрсету сияқты бизнестің жаңа шешімдері мен модельдерінің көмегімен маңызды ақпаратқа қол жеткізу және адамдарға пайдалы қызмет көрсету үшін кеңінен қолданылатын болады.

Қазақстандық инновациялық жобалар мен халықаралық тәжірибенің ерекшеліктерін талдай отырып, инновация саласын мемлекеттік реттеу құралын құру бойынша ұсынымдар шығарылды. Бұл тәсіл екі топқа бөлуге болатын шараларды қорытады: ашық инновацияларды ынталандыру (білім беруді, ғылымды, еңбек нарығын дамыту, әлеуметтік саясатты жаңғырту, экономиканы жетілдіру, кәсіпкерлік саланы дамыту және бюрократиялық аппаратпен, сыбайлас жемқорлықпен күрес жөніндегі басқа да көптеген шаралар) және арнайы құралдар (АКТ саласының өніміне сұранысты қалыптастыру, бастапқы ашық коды бар БҚ-ны қолдау).

Кез келген салада ашық инновацияларды қалыптастыру экономика мен әлеуеттің барлық салаларында сыртқы жағдайлар жасамай мүмкін емес.

Список использованной литературы

1. Смолян, Г. Л. Человек и компьютер / Смолян. – М.: Политиздат, 1981. –192 с.
2. Бачило, И.Л. Информационные технологии и система органов государственной власти / И. Л. Бачило // Информац. о-во. – 2000. –Вып.1. – С. 47-52.
3. Крючков, Э. Н. Информационные технологии для мегаполиса / Э. Н. Крючков // Информац. о-во. – 2003. –Вып. 1. – С. 79-80.
4. Гаврилов, Л.П. Информационные технологии в коммерции: Учебное пособие / Л.П. Гаврилов. - М.: НИЦ ИНФРА-М, 2013. - 238 с.
5. Гаврилов, М.В. Информатика и информационные технологии: Учебник для бакалавров / М.В. Гаврилов, В.А. Климов; Рецензент Л.В. Кальянов, Н.М. Рыскин. - М.: Юрайт, 2013. - 378 с.
6. Гвоздева, В.А. Информатика, автоматизированные информационные технологии и системы: Учебник / В.А. Гвоздева. - М.: ИД ФОРУМ, НИЦ ИНФРА-М, 2013. - 544 с.
7. Голицына, О.Л. Информационные технологии: Учебник / О.Л. Голицына, Н.В. Максимов, Т.Л. Партыка, И.И. Попов. - М.: Форум, ИНФРА-М, 2013. - 608 с.

Повышение роли государства в цифровую эпоху

Т.Б. Казбеков¹, Ж.М. Утегенова²

¹ к.э.н., доцент кафедры менеджмент,

²преподаватель кафедры менеджмент,

Zhanar_Z_E@mail.ru

^{1,2} Карагандинский государственный университет имени Е.А. Букетова, г. Караганда

Аннотация: В данной статье рассматривается альтернативный взгляд на роль государства в цифровую эпоху, который подтверждается историческими свидетельствами. В статье рассматривается растущий спрос на предпринимательское государство и приводятся уроки стран-первопроходцев. Она показывает разнообразие ролей и стратегий, которые государство может играть в создании цифровой экономики. Эти роли включают в себя развитие национальной экосистемы цифровой трансформации и построение инновационной и инклюзивной цифровой экономики.

Ключевые слова: цифровая экономика, государственная политика, научно-исследовательские работы, электронной коммерция, экосистемный подход.

Для Казахстана, как стран с формирующейся рыночной экономикой, цифровая экономика представляет собой весьма важные проблемы, когда правительства играют различную активную роль не только в инновациях и адаптации новых волн цифровых технологий, но и в ассимиляции и распространении этих технологий по всей экономике. Цифровые технологии требуют инвестирования в дополнительные факторы, такие как стимулирующая политика, человеческие ресурсы, новые институты и целевые инвестиции в инфраструктуру и платформы, чтобы обеспечить обещанные цифровые дивиденды. В странах с передовой практикой правительства играют ключевую роль в партнерстве с деловыми кругами в продвижении динамичной экосистемы *информационно-коммуникационные технологии (ИКТ)*, создании высокосетевой системы участников и инвестировании в платформы и человеческий капитал, необходимые для цифровой экономики.

Среди других ведущих примеров содействия и распространения цифровой трансформации можно назвать Корею, Финляндию, Швецию, Израиль, Эстонию и Китай. Есть исторические свидетельства того, что правительства многих стран расширили и углубили свою предпринимательскую и инновационную роль, используя последовательные стратегии и терпеливые инвестиции для создания динамичной экосистемы цифровой трансформации, повсеместного доступа к интернету, цифровых платформ, цифровой грамотности, цифрового лидерства и устойчивой приверженности преобразованиям[1].

Управление цифровыми преобразованиями и создание цифровой экономики ставят перед правительствами новые, многочисленные задачи. Эти проблемы возникают из-за того, что инвестиции в цифровые технологии и большие данные требуют новых компетенций от всех